

ส่งออกทุเรียนไทยไปจีนเสียงสูง...คู่แข่งตลาด-จีนปลูกตัวเอง

ประเด็นสำคัญ

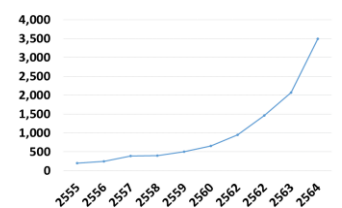
- ▶ ไทยส่งออกทุเรียนสดเพิ่มขึ้นกว่า 15 เท่าตัวช่วง 10 ปีที่ผ่านมา โดยแทบทั้งหมดกระจุกตัวที่จีน
- ▶ ไทยเสี่ยงสูญเสียส่วนแบ่งตลาดทุเรียนสดในจีนให้เวียดนามใน 3-4 ปีข้างหน้า หลังจีนอนุญาตให้นำเข้าทุเรียนสดจากเวียดนามเมื่อเดือน ก.ย. 2565 เพราะทุเรียนเวียดนามได้เปรียบด้านต้นทุนและระยะทาง รวมถึงเวียดนามเร่งขยายพื้นที่และพัฒนาการปลูกทุเรียนอย่างต่อเนื่อง
- ▶ การส่งออกทุเรียนสดของไทยไปจีนมีแนวโน้มเผชิญการแข่งขันรุนแรงขึ้น จากการที่ สปป.ลาว กัมพูชา และฟิลิปปินส์ เร่งเจรจาให้จีนอนุญาตนำเข้าทุเรียนสด รวมถึงคาดว่าพื้นที่เพาะปลูกทุเรียนในจีนจะเริ่มมีผลผลิตออกสู่ตลาดได้ในปี 2567
- ▶ ไทยต้องรักษาคุณภาพทุเรียนสดให้มีมาตรฐานสูง รุกช่องทางการค้าออนไลน์มากขึ้น ตลอดจนบริหารจัดการต้นทุนให้มีประสิทธิภาพ

ทุเรียนสด ... สินค้าส่งออกสำคัญของไทยที่เติบโตสูง แต่ส่งออกกระจุกตัวที่ตลาดจีน

ผลไม้สด แช่เย็น แช่แข็งและแห้ง เป็นสินค้าเกษตรส่งออกอันดับ 1 ของไทย สร้างรายได้เข้าประเทศในปี 2564 มากถึงกว่า 6,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยกว่าครึ่งเป็นการส่งออก “ทุเรียนสด” ซึ่งมีมูลค่าส่งออกเติบโตต่อเนื่อง จาก 200.8 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2555 เป็น 3,489 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2564 หรือขยายตัวเฉลี่ยสูงถึงปีละ 37% (CAGR) โดยมีจีนเป็นตลาดหลักราว 80-90% ของมูลค่าส่งออกทุเรียนสดทั้งหมดของไทย อย่างไรก็ตาม การส่งออกทุเรียนสดของไทยกำลังเผชิญความท้าทายจากการที่ปัจจุบันหลายประเทศมุ่งส่งออกทุเรียนสดไปจีนมากขึ้น จึงต้องติดตามว่าสถานการณ์ดังกล่าวจะเป็นแค่แรงกระตุ้นหรือจะเป็นแรงกระทบต่อการส่งออกทุเรียนสดของไทย

มูลค่าส่งออกทุเรียนสดของไทย

ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ที่มา : สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์

ไทยเสี่ยงสูญเสียส่วนแบ่งตลาดทุเรียนสดในจีน : คู่แข่งเร่งรุกตลาดจีน-ผลผลิตทุเรียนในจีนเตรียมออกสู่ตลาด

เวียดนาม

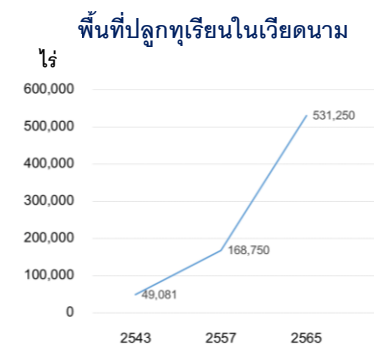
ศุลกากรจีนอนุญาตให้เวียดนามส่งออกทุเรียนสดไปจีนเป็นประเทศที่ 2 ของโลกต่อจากไทย โดยเวียดนามเริ่มส่งออกทุเรียนสดไปจีนแล้วตั้งแต่เดือน ก.ย. 2565 จากสถานการณ์ดังกล่าวคาดว่าจะส่งผลกระทบต่อส่งออกทุเรียนสดของไทย ดังนี้

▶ ในระยะ 1-2 ปีข้างหน้า : ไทยสูญเสียส่วนแบ่งตลาดทุเรียนสดในจีนให้เวียดนามในปริมาณจำกัด เพราะทุเรียนสดจากเวียดนามยังไม่มีแบรนด์และแผนการตลาดที่เข้มแข็งเท่ากับไทย อีกทั้งปริมาณผลผลิตทุเรียนของเวียดนามที่ผ่านมาตรฐานส่งออกไปจีนได้ในปัจจุบันยังมีเพียง 68,000 ตัน หรือราว 8% ของปริมาณทุเรียนที่จีนนำเข้า (ปัจจุบันไทยส่งออกทุเรียนไปจีนราว 8.3 แสนตัน ครองส่วนแบ่งตลาดเกือบทั้งหมด) ประกอบกับคาดว่าจีนยังมีแนวโน้มบริโภคทุเรียนสดเพิ่มขึ้นอีกมาก การขยายการส่งออกทุเรียนสดของเวียดนามในระยะนี้จึงกระทบต่อการส่งออกทุเรียนสดของไทยไม่มากนัก ทั้งนี้ สถาบันวิจัยอุตสาหกรรมฮวาจึงประเมินว่าตลาดทุเรียนในจีนจะมีอัตราเติบโตเฉลี่ยปีละ 20% (ปี 2564-2569)

➤ ในช่วง 3-4 ปีข้างหน้า : มีความเสี่ยงเพิ่มขึ้นที่ไทยจะเสียส่วนแบ่งตลาดทุเรียนสดในจีนให้กับเวียดนาม เนื่องจาก

- เวียดนามมีศักยภาพในการแข่งขัน เนื่องจากมีต้นทุนเพาะปลูกต่ำกว่า โดยเฉพาะด้านค่าแรง อีกทั้งมีระยะทางขนส่งสั้นกว่า ทำให้นอกจากจะได้เปรียบทุเรียนไทยในด้านค่าขนส่งที่ถูกลงแล้ว ยังทำให้ทุเรียนเวียดนามตัดผลได้แก่กว่าทุเรียนไทย ซึ่งทุเรียนแก่เป็นที่ชื่นชอบของชาวจีนมากกว่าทุเรียนอ่อน

- ผลผลิตทุเรียนของเวียดนามมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ซึ่งในช่วง 23 ปีที่ผ่านมา พื้นที่เพาะปลูกทุเรียนในเวียดนามขยายตัวเฉลี่ยถึงราวปีละ 11% (CAGR) และมีการคาดการณ์ว่าผลผลิตทุเรียนเวียดนามจะเพิ่มขึ้นจากราว 6.5 แสนตันในปี 2564 เป็น 7 แสนตันในปี 2569 ทั้งนี้ เป็นที่น่าสังเกตว่า ปัจจุบันพื้นที่เพาะปลูกทุเรียนบางแห่งในเวียดนาม อาทิ ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ที่ได้รับอนุญาตให้ส่งออกทุเรียนไปยังจีนได้ มีผลผลิตต่อไร่สูงถึง 3.6 ตัน มากกว่าผลผลิตต่อไร่ในพื้นที่ปลูกทุเรียนหลักของไทยอย่าง จ.จันทบุรี ซึ่งอยู่ที่ราว 2 ตัน เนื่องจากเกษตรกรเวียดนามในพื้นที่ดังกล่าว มุ่งพัฒนาทักษะและนำเทคโนโลยีการเกษตรสมัยใหม่มาปรับใช้อย่างจริงจัง

ที่มา : สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ นครโฮจิมินห์, en.vietnamplus.vn

สปป.ลาว กัมพูชา และฟิลิปปินส์

สปป.ลาว กัมพูชา และฟิลิปปินส์ อยู่ระหว่างเร่งเจรจากับจีนเพื่อส่งออกทุเรียนสดไปจีนเช่นเดียวกับเวียดนาม ซึ่งหากจีนทยอยเปิดตลาดนำเข้าทุเรียนจากประเทศเหล่านี้ ทุเรียนสดไทยในจีนจะเผชิญการแข่งขันที่รุนแรงขึ้น โดยเฉพาะทุเรียนจาก สปป.ลาว ที่สภาพภูมิอากาศใกล้เคียงกับไทย ทำให้ผลไม่มรสชาติใกล้เคียงกับผลไม้มไทย อีกทั้งมีรถไฟจีน- สปป.ลาว ซึ่งคาดว่าจะเริ่มเปิดให้มีการส่งผลไม้ผ่านเส้นทางรถไฟเข้าจีนได้ในเดือน ธ.ค. 2565 โดยในปี 2564 ทั้ง 3 ประเทศมีผลผลิตทุเรียนรวมกันกว่า 5 แสนตัน หรือเกือบ 50% ของผลผลิตทุเรียนไทย และมีปริมาณส่งออกรวมกันเกือบ 2 แสนตัน หรือราว 1 ใน 4 ของปริมาณส่งออกทุเรียนไทยไปจีน ทั้งนี้ พื้นที่ปลูกทุเรียนใน สปป.ลาว และกัมพูชาส่วนหนึ่งเป็นของบริษัทจีนที่เข้าไปปลูกทุเรียนเพื่อส่งกลับไปจีน

จีน

จีนเร่งพัฒนาการปลูกทุเรียนในประเทศต่อเนื่อง จนปลูกทุเรียนพันธุ์ชานคิงและพันธุ์นวมดำ ซึ่งเป็นสายพันธุ์ขึ้นชื่อในมาเลเซียได้เป็นผลสำเร็จบนพื้นที่มากกว่า 12,500 ไร่ หลังจากเริ่มทดลองปลูกตั้งแต่ปี 2561 ซึ่งคาดว่าจะมีผลผลิตสูงสุดปีละ 75,000 ตัน หรือเกือบ 10% ของปริมาณทุเรียนสดที่จีนนำเข้าในปี 2564 และจะเริ่มมีผลผลิตออกสู่ตลาดได้ในปี 2567 การที่ผลไม้มี่แนวโน้มเผชิญการแข่งขันรุนแรงขึ้น ไม่เพียงส่งผลกระทบต่อ การส่งออกโดยรวมของไทยในระยะถัดไป เนื่องจากผลไม้มี่เป็นสินค้าส่งออกสำคัญของไทย และมีบทบาทในการพุงการส่งออกในหลายวิกฤต อาทิ ในช่วงวิกฤต COVID-19 ซึ่งมูลค่าส่งออกผลไม้เติบโตถึง 12% ในปี 2563 และ 48% ใน 2564 แต่ยังคงกระทบต่อการกระจายรายได้สู่เกษตรกรอีกด้วย

แนวทางการปรับตัวเพื่อรักษาส่วนแบ่งตลาดทุเรียนไทยในจีน

หลายหน่วยงานเสนอแนะให้ผู้ส่งออกไทยปรับตัว อาทิ รักษาคุณภาพทุเรียนไทย พัฒนาช่องทางการจำหน่ายบน E-Commerce และบริหารต้นทุนให้มีประสิทธิภาพ ด้วยการเลือกใช้รูปแบบการขนส่งที่เหมาะสม เช่น ช่วงต้นฤดูที่มีผลผลิตน้อย แต่ความต้องการสูง อาจเลือกขนส่งทางอากาศ ที่แม้ต้นทุนสูง แต่ส่งถึงปลายทางได้เร็ว และจำหน่ายได้ในราคาสูงกว่าปกติ ช่วงกลางฤดู ผลผลิตทุเรียนออกสู่ตลาดมาก อาจเลือกส่งออกทางถนนควบคู่กับทางน้ำ เพื่อหลีกเลี่ยงความแออัดของการจราจรหน้าด่าน อีกทั้งสามารถกระจายสินค้าไปยังเมืองต่างๆ ได้หลากหลาย และต้นทุนค่าขนส่งถูกลง